

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

م. چابکی
۲۱ مارچ ۲۰۲۵

مصاحبه کمال اوکیان دبیر کل حزب کمونیست ترکیه

مصاحبه کمال اوکیان دبیر کل حزب کمونیست ترکیه درباره حل مناقشه کردها و عثمانی گرائی آشکار

از سنتز ترکی-اسلامی تا سنتز ترکی-اسلامی-کردی

در حال حاضر همه از یکدیگر می پرسند: "آیا شما از روند تصمیم گیری جدید در مناقشه حمایت می کنید و یا مخالفت؟
بیانید از اینجا شروع کنیم.

هر بار که دستور کار سیاسی جدیدی مطرح می شود، مردم ما بمباران پرسش هائی می شوند و اصل ماجرا از نظرها دور می ماند. بگذارید با صراحت بیان کنم: این یک پرسش گمراه کننده است. تلاش برای پاسخ به این تنها به معنای تسلیم شدن در مقابل یک تضاد نادرست و سازماندهی شده توسط کسانی ایجاد می شود که با اشاره انگشت می گویند "شما با یک سازمان تروریستی معامله می کنید" و کسانی هم می گویند "آیا شما مخالف اخوان المسلمین هستید؟ بله حزب کمونیست ترکیه تسلیم این تضادهای کاذب نمی شود. وقتی بحث از مسائل جدی است که واقعاً هم مهم هست، ما موضعی شفاف و سازش ناپذیر داریم.

با این حال اگر فکرمی کنید پرسش در مورد "روند تصمیم گیری؟" سزاوار پاسخ است؟

پاسخ تأثیری ندارد. سال‌هاست که می‌گوئیم "این نظام نمی‌تواند هیچ مشکل بزرگ از جمله مشکل کردها را حل کند". درک ما با بسیاری از بازیگران سیاسی متفاوت است. ما با بازیگران دخیل در روند حل مناقشه، مانند حزب "ملی‌گرای نژاد پرست" و حزب سیاسی حاکم "عدالت و توسعه" و "جنبش کردی"، ایمرالی (اشاره به اوچالان، رهبر زندانی پ.ک.ک) و قندیل (اشاره به رهبری مسلح فعلی پ.ک.ک) درک مشترکی از مسأله کردها نداریم. همیشه هم اینطور بوده است. بنابراین تحلیل و راهکارهای پیشنهادی با دیدگاه ما فاصله زیادی دارد. البته ابعاد دیگری نیز بر این مشکل اضافه شده است که اغلب "درگیری" "تروریسم" یا "جنگ" نامیده می‌شود. ده‌ها هزار نفر در این کشور کشته شده، سالها به دشمنی تبدیل شده است. در اینجا مواضع شوونیستی تقویت می‌شود. طبقه کارگرازم جدا می‌شوند. شبهه‌ای در فضای سیاسی وجود دارد. مخالفت با هرگونه تغییر در این وضعیت بسادگی پوچ خواهد بود. هر موضعی در مقابل مذاکرات، توافقات و سازش‌ها، هرچه نام بگذارید، بی‌معنا خواهد بود.

اما اگر توافق منجر به عواقب منفی برای کشور و مردم ما شود چطور؟

این چیزی است که آنها مذاکره میکنند. آنها باید از این منظر به موضوع بپردازند. انتقادات باید بر این اساس تدوین شود و حامیان این روند نتیجه‌گیری مطلوب کنند. در غیر این صورت، مخالفت با این روند با استدلال‌هایی مانند "اوچالان آزاد می‌شود" یا "عفو عمومی صادر می‌شود" پوچ است. به همین دلیل، قبل از شروع مذاکره اختلافات فراتر می‌رود. ما مشکلات عمیق تری در پیش داریم حزبی که خود را "چپ" می‌داند، یا حداقل شامل مدعی چپ بود. عجیب نیست که آنها ناگهان با دولت باهچلی، رهبر یک حزب ملی‌گرا و نژادپرست دوست شوند؟ این چیزی نیست که یک انقلابی براحتی با آن کنار آید. به هر حال اینجا مسأله دست دادن با دولت باهچلی نیست این بحث اکنون فایده‌ای ندارد. مشکلات جدی که قابل قبول نیست وجود دارد. مخالفت با جمهوری، حمایت از شخصیتی مانند شیخ سعید (یک شخصیت کرد فئودال که شورش ارتجاعی علیه جمهوری را رهبری کرد) و اتحاد با ایالات متحده. بنابراین تبدیل شدن اتحاد ناگهانی با دولت باهچلی به یگانه مشکل پیچیده تبدیل خواهد شد.

این همان چیزی است که ما درباره آن صحبت می‌کنیم و از این زاویه به موضوع می‌پردازیم. اجازه دهید ایرادات بنا شود و موافقان این روند بسته به نتیجه‌ای که می‌خواهند برسند. در غیر این صورت، استدلال‌هایی مانند "اوچالان را آزاد می‌کنند"، "اعلام عفو عمومی خواهند داد" بی‌معنا می‌شود.

پس اجازه دهید اینطور مطرح کنم نگرانی حزب کمونیست در چیست؟ به عبارت دیگر چرا از فرایند حل مناقشات پشتیبانی نمی‌کند؟

گفتن ساده به نظر می‌رسد. به دلیل که قسمت "تصمیم" حذف شد دیگر به آن ابتکار ادامه داده نمی‌شود، اما وقتی چیزی به عنوان فرایند علامت گذاری می‌شود، همه به آن ملحق می‌شوند. هر فرآیندی جهت خود را دارد و ما به این جهت اعتراض داریم.

هنوز چیزی فاش نشده چگونه می‌توان اعتراض داشت؟

اظهاراتی در روند مذاکره آشکار بود و الان هم همینطور مبنی بر این که "این بار مذاکره و چانه زنی صورت می‌گیرد". بیائید لحظه‌ای وقت بگذاریم تا تصدیق کنیم حتی جدولی در این روند تنظیم نشده است. بنابراین باید این پرسش را مطرح کنیم که نقطه ملاقات شرکت کنندگان در فرآیند چیست؟ منظورم از نظر سیاسی و ایدئولوژی است. آن وقت ما

دلایل زیادی برای مقاومت در برابر این روند خواهیم داشت. بگذارید لیست آن را بگویم. این روند با جمهوریت اختلاف دارند و مخالفان ۱۹۲۳ (انقلاب بورژوازی در ترکیه) هرگز آن را پنهان نکردند!

(ائتلاف رهبری حزب عدالت و توسعه حزب پ.ک.ک و هم حزب ملی گرای نژاد پرست) تعداد زیادی درباره دشمنی آنان مطالبی منتشر می کنند. البته صداهاى دیگری نیز (صادقانه یا غیر صادقانه) وجود دارد. یکی از عوامل کلیدی شکل‌دهنده روند کنونی، اتحاد شیخ سعید پیران و شیخ محمد عاطف اسکیلپلی که از شخصیت‌های مذهبی و مخالف جمهوریت بوده اند.

از کجا چنین نتیجه گرفتید؟

این درنامه اوجالان آمده است. ببینید، از سبک نگارش مشخص است که نامه توسط اوجالان نوشته شده است، اما این نامه توسط مقامات دولتی تا انتهای تحلیل و بررسی شد. این نامه مدعی است که مسبب مشکل کردها جمهوری است. در این مورد بحث نیست. پس این چیزی است که برسر آن توافق شد. اما نه تنها توافق، بلکه همین نامه ساختار سوسیالیستی را مقصر می داند؛ اشاره می کند که سوسیالیسم تأثیر منفی داشته است و اتحاد جماهیر شوروی آنها را به بیراهه کشانده است. به عبارت دیگر، اوجالان می گوید: "ما قبلاً سوسیالیست بودیم، اما این یک اشتباه بوده است".

آیا فکرمی کنید روند مخالفت با جمهوری ادامه دارد؟

البته مدتها پیش ایده سوسیالیستی کنار گذاشته شد از این گذشته، اردوغان بلافاصله اظهار نظر داشت "زمانی پ.ک.ک می‌خواست یک دولت کردی بر پایه‌های مارکسیستی-لنینیستی بسازد".... ما برای آخرین بار می گوئیم: پ.ک.ک هرگز یک سازمان مارکسیست-لنینیستی نبود، دارای یک ساختار ناسیونالیستی است. به عبارت دیگر روند ملی گرایی خلاف جمهوریت و سوسیالیسم در پیش گرفته شده است.

آیا اختلاف نظریین شرکت کنندگان در فرآیند مذاکره امکان پذیر است؟

حتماً. بدون شک. اختلاف و تشنج وجود دارد و اجتناب ناپذیر است. با این حال، اکنون مقاومت در برابر این سازش در جامعه بیشتر از میز مذاکره احساس می شود.

مدتها پیش پس از سال‌ها گفتن "مسأله کردها را حل می‌کنیم، صلح می‌آید، بقیه چیزها خودش حل می‌شود"، به صلح مبتنی بر عثمانی‌گری دیگر اعتراض نمی شود. در محافل بوروکراتیک ترکیه کسانی هستند که نمی‌خواهند جمهوری به قربانی تبدیل شود، اما نمی‌دانند که سرمایه‌داری و طبقه حاکم از سال ۱۹۲۳ در تلاش هستند که پروژه جمهوری به مسیر دیگری نیاز دارد. آنها که می گفتند سکولاریسم دولت را تضعیف می کند، تقریباً متقاعد شده بودند که ما به سمت یک "پروژه ملی" عثمانی حرکت می کنیم.

ایا این ساده نگری درست است؟

البته نه. من در مورد یک روند صحبت می کنم. در نهایت، افرادی که ساختار طبقاتی و شخصیت های دولت را نمی بینند ممکن است این روند را بپذیرند. اما این مناقشه آسان نخواهد بود، زیرا این روند باعث درگیری جدی در داخل سیستم خواهد شد.

اعضای مقاومت ممکن در حوزه سیاسی یا اجتماعی در طول این فرآیند به وجود آید، حزب کمونیست تعامل خواهد داشت؟

حزب کمونیست ترکیه موضع روشنی دارد. حزب ما اصرار دارد که جمهوری ترکیه بر مبنای قانونیت ایجاد شده است. اجازه نخواهیم داد به این پایه حقوقی خدشه وارد شود. ما با هرگونه تلاش برای تغییر مرزهای کشور (اعم از گسترش و یا محدود کردن) مخالفیم. ما همیشه مخالف فدراسیون و خودمختاری بوده‌ایم و حالا اوجالان می‌گوید: "این اشتباه است." ما از آن دسته "چپ گرایان خودخوانده" نیستیم که بر اساس قالب پلاستیکی شکل می‌گیرند با تغییر در گفتمان اوجالان، ناچار به انصراف از اظهارات قبلی خود باشیم. این تمام موضوع نیست. این نظر ما از ایده هائی مانند "دموکراسی از سطح محلی آغاز می‌شود" که ما مخالفیم. ما جمهوری خواه هستیم که از سکولاریسم به معنای واقعی آن دفاع می‌کنیم. ما با حاکمیت سرمایه یا اقتصاد بازار سازش نخواهیم کرد. ما در هیچ سیاست یا پروژه ای که در خدمت منافع کشورهای امپریالیستی یا اسرائیل باشد شرکت نخواهیم کرد. ما عثمانی گری را نخواهیم پذیرفت. ما به مواضعی نخواهیم پیوست که مبارزات مسلحانه را رمانتیک می‌کند و فراخوان‌های خلع سلاح را خیانت یا تسلیم. "خیانت یا کاپیتولاسیون"؟ این چیزی نیست که در موضع ما پیدا کنید! این نظر ماست. بله، جامعه با ما تعامل خواهد داشت. ما در حال آماده سازی بسترهای بالقوه برچنین تعاملی هستیم. بسیاری از کسانی که گفته اند این دشوار است. اکنون به ما توجه دارند. این موضع به معنای سرسختی برای بقا در دنیای پر هرج و مرج اصولی است.

چه کسی برنده این روند مناقشه است؟

دقیقاً تربیگوم باید با استفاده از واژه "چه کسی" "چه کسانی" را فرموله کنیم. زیرا چندین حزب وجود دارد. علاوه بر این، روند مذاکره ادامه دارد و مشخص نیست به کجا می‌انجامد و چند طرف سود می‌برند. اما اگر در مسیر فعلی ادامه یابد، اولین برنده سرمایه داری است که علت اصلی انواع مشکلات بوده است. این روند تصویب از طریق "آشتی ترک و کرد" امروز تنها به معنای افزایش نفوذ اقتصادی ترکیه در سایر کشورهای است که کردها در آن زندگی می‌کنند. این بدان معنا است که مناطق جدیدی برای استثمار و سرقت ظاهر می‌شود. البته اسرائیل در اینجا نقش دارد.

اما دولت می‌گوید ما بازی را برای اسرائیل محدود می‌کنیم؟

اسرائیل چه می‌خواهد؟ حذف عوامل تهدید کننده یا محدود کننده به اصطلاح امنیتی آن، یعنی سیاست توسعه طلبانه اسرائیل. رژیم سوریه سرنگون شد. سال‌هاست که هر دو طرف به دنبال تغییر رژیم در سوریه بوده‌اند. آنها موفق شدند و اسرائیل وارد سوریه شد. اکنون رابطه مستقیمی بین سقوط اسد در سوریه و ترکیه وجود دارد. علاوه بر این، سبک تهاجم دولت نسبت به ایران در ارتباط با سوریه تشدید شده است. اخیراً در پی اظهارات وزیر امور خارجه ترکیه هاکان فیدان، طرف ایرانی خواستار توضیح شد.

سوریه و ایران دواولویت اسرائیل هستند. آیا این می‌تواند تصادفی باشد؟

این راهم متذکر می‌شوم که امروز بارزانی بازیگر منطقه ای است که اسرائیل، امریکا و ترکیه بر سر آن توافق کرده اند. بارزانی یکی از مکارترین و حسابگرترین نیروهای منطقه ماست. پ.ک.ک سال‌ها با بارزانی اختلاف داشت، اما اکنون با او توافق دارند. در عین حال، بارزانی در ترکیه به سرعت در حال رشد است. از این نظر بارزانی نیز جزء بازیگران این روند است.

امریکا چطور؟

کدام امریکا؟ ایالات متحده در حال حاضر در حل بحران داخلی است. از آنجائی که این بحران در اوج سیستم امپریالیستی قرار گرفت جهان را تحت تأثیر قرار می دهد. از این نظر، برای قضاوت درباره مشارکت امریکا در عرصه بین المللی جدید مناقشه عجولانه است. اما اگر پاسخ ضروری باشد، بله، ایالات متحده نیز یکی از بازیگران است.

چه اتفاقی افتاد مشکل کردها حل شد؟ یا حل می شود؟

ما از مدت ها قبل اعلام کرده ایم که مسأله کردها را جدا از ترکیه نمی توان تعریف کرد. عده ای "عافل" با دهان گشاد ما را سرزنش می کنند، مشکل طبقاتی را نمی دیدند. از طرفی تضاد کاروسرمایه، در طرف دیگر مسأله آموزش و مبارزه ضد امپریالیستی ادامه می یابد. البته مطالبات خاصی برای حقوق و آزادیهای دموکراتیک کردها وجود دارد، اما نمی توان آنها را جدا از این مسائل اساسی کشور بررسی کرد. اگر آنها را جداگانه واکاو کنیم، قیام قهقرائی مانند قیام مسلحانه شیخ سعید را رمانتیک می کنیم.

حالاچی شد؟

آنها تغییرات قانون اساسی را ارائه خواهند داد. برخی از مطالب در حال بحث است. برخی ارجاعات در قانون اساسی حذف می شود و یا حداقل سعی در حذف آنها را خواهند داشت. از آنجائی که آنها می پذیرند معضل کردها به عهده جمهوری ترکیه است تلاش خواهند کرد. مسأله ما فرودستان کرد- ترک در مقابل با کنگلومراها (شرکت های خوشه ای یا کنگلومرا-م) همچنین در برابر فرقه گرائی ها و قبایل است. این احیای برادری شرکت ها برای احیای مشترک آنها در جمهوری است، نه تلاش برای ایجاد برادری فرودستان ترک - کرد. مشاهده می شود بسیاری از کارگران کرد از این روند نا امید شده اند. یادآوری شوم نباید تسلیم شد این فرآیند برای ناامید کردن کارگران و فرودستان طراحی شده است. اکنون فرارسیدن طرح آرمان جمهوری سوسیالیستی در برابر آرمان اعثمائی گرائی قرار گرفته است. ترکیه کشور توسعه یافته صنعتی، دارای روشنفکران ترقیخواه، متعهد و مستقل هستند. آیا طرح پیشنهادی ما به مراتب واقع بینانه تر برای استخراج برادری از جنگ های ۱۰۰۰ ساله پیش نیست؟

در پایان مصاحبه می خواهیم از نقش رهبری دولت باهچلی در این جریان بپرسیم. شخصیت او در این فرآیند چه

اهمیتی دارد؟

در این مورد نظرات متفاوتی وجود دارد. یادآوری می کنم حزب ملی گرای به رهبری دولت باهچلی یکی از مهم ترین کانون های شکل گیری ایدئولوژی نظام در ترکیه است و اکثر جامعه به رهنمودهای این مرکز توجه دارند. ایدئولوژی سنتز ترکی-اسلامی از دیرباز برای حرکت به سوی سنتز ترکی-اسلامی-کردی نقش ایفا کرده است. فکر می کنم باید از این زاویه به موضوع نگاه کنیم. سال های متمادی، این ناسیونالیسم و مذهب بود که سیاست جناح راست را در ترکیه شکل داد. با این حال، منطقه ای که در آن فرقه های راستگرا و مذهبی ترک در حال ظهور هستند، عمدتاً جغرافیای کردی بیشتر از آنجا سرچشمه می گیرند. هر چه آنها از ایده جمهوری دور می شوند، راه برای سنتز ترکی-اسلامی-کردی بازتر می شود.

حزب کمونیست ترکیه

برگرفته از سایت حزب سوسیالیست قزاقستان به زبان روسی این مصاحبه در سایت احزاب کمونیست کارگری اروپا- آسیا به زبان انگلیسی نیز منتشر یافته است.

م. چاپکی: ۲۸ اسفند- حوت- ۱۴۰۳ برابر با ۱۸ مارچ ۲۰۲۵

توضیح:

نگارنده در "زندگی ۷ساله دانشجویی" در (ترکیه- استانبول) دوران جنبش چریکی و بازتاب "مانوئیسیم" در جهان و فعالیت مخفی حزب کمونیست ترکیه هر چند تجربه ای محدود آموخته ایم. باگرامی داشت جانباختگان و احترام ویژه به رفقای انترناسیونالیست ترکیه و رزمندگان پرشوران دوران در خانواده اتحاد شوروی سوسیالیستی مطلب مصاحبه دبیرکل حزب کمونیست ترکیه انگیزه ای از خاطرات گذشته برای من و همسرم شده است، این مصاحبه را به عزیزان جنبش عدالتخواهانه کشورمان تقدیم می داریم. یاد آوری شوم احزاب کمونیست کارگری جهان از جمله حزب توده ایران با در نظر گرفتن بافت طبقاتی و ملی جامعه برنامه خود را در دستور کار عملی قرار می دهند.

قیام علیه مصطفی کمال

پس از به قدرت رسیدن مصطفی کمال در ترکیه و سیاست جدائی اسلام سیاسی و جریحه دار شدن احساسات رهبران مذهبی از همین رو در اوایل ۱۳۴۴ ق/ ۱۹۲۵ شیخ سعید پالو (از ترکیه) به همراه ۴۰۰ تن اهالی کردستان از مریدانش (از درویشان نقشبندی و قادری) در روستاهای کردنشین قیام کردند.

"شیخ سعید پیران" در سال ۱۹۲۵ در دیاربکر همراه با ۴۵ تن از همزمانش توسط دادگاه انقلاب ترکیه با تأیید مصطفی کمال آتاترک به دار آویخته شدند.

شیخ محمد عاطف اسکیلپی (۱۹۲۶-۱۸۷۵) از دیگر رهبران از طبقه اجتماعی محافظه کاران و اهل آناتولی در روستای توپخانه تابع بخش اسکلیپ در استان چوروم شمال ترکیه بود. قرآن را در کودکی حفظ کرد... دولت باهچلی حزب جنبش ملی یک حزب سیاسی راست افراطی نئوفاشیست در جمهوری ترکیه است. این حزب در سال ۱۹۶۹ توسط آلپارسلان ترکش بر اساس حزب ملی دهقانان جمهوری خواه تأسیس شد. بر مواضع پان ترکیسم و ایدئولوژی رادیکال دست راستی راه سوم ایستاده است. در دهه ۱۹۷۰، او به ضد کمونیسم و ضد شوروی تأکید کرد و در سیستم گلا دیو شرکت کرد. پس از کودتای نظامی ۱۹۸۰ ممنوع شد. پس از بازگشت به قانون اساسی فعالیت خود را از سر گرفت. در دهه ۱۹۹۰ به مقابله با جنبش جدائی طلب کرد روی آورد. جناح راست افراطی نظام سیاسی ترکیه را اشغال می کند یک سازمان جوانان شبه نظامی به نام گرگ های خاکستری دارد. برای مدت طولانی در مخالفت با رجب طیب اردوغان بود، اما از اواسط دهه ۲۰۱۰ با او وارد اتحاد شد. پس از مرگ آلپارسلان تورکش، رئیس حزب دولت باهچلی است.

۲۰ مارچ ۲۰۲۵